

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.004.02.2015
P/15/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/044 - Świadczenie pomocy osobom starszym przez gminy i powiaty
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Zygmunt Świętek - specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 93441 z dnia 21.05.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Dom Pomocy Społecznej „Promyk” ¹ , Kamienna 22, 46-100 Namysłów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Renata Żywina, dyrektor ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Stan organizacji i wyposażenia *DPS*, kwalifikacje zawodowe pracowników oraz poziom jego finansowania w latach 2012-2014 umożliwił świadczenie mieszkańcom *DPS* usług na poziomie obowiązujących standardów, określonych przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej⁴, z uwzględnieniem indywidualnego podejścia do każdego mieszkańca *DPS*.

Brak barier architektonicznych w budynku *DPS* i jego otoczeniu, właściwe warunki lokalowe i sanitarne umożliwiały nowym mieszkańcom adaptację do życia w *DPS*, a Zespołowi terapeutyczno-opiekuńczemu⁵ świadczenie wszystkim mieszkańcom usług opiekuńczych i wspomagających w ramach ich indywidualnych planów wsparcia.

DPS zapewnił mieszkańcom opiekę lekarsko-pielęgniarską, sprawowaną przez wykwalifikowany personel lekarski i pielęgniarski. W przypadkach uzasadnionych aktualnym stanem zdrowia mieszkańców mieli oni możliwość korzystania z porad lekarzy specjalistów, jak też leczenia szpitalnego.

W okresie objętym kontrolą (lata 2012-2014) *DPS* działał w stabilnych warunkach finansowych, dysponując na bieżąco środkami finansowymi potrzebnymi na jego niezakłócone funkcjonowanie.

W toku kontroli stwierdzono występowanie w działalności *DPS* następujących nieprawidłowości:

¹ Dalej: *DPS*.

² Dalej: *Dyrektor*.

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm. Dalej: *ustawa o pomocy społecznej*.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 964. Dalej: *rozporządzenie w sprawie dps*.

⁵ Dalej: *Zespół*.

1. Niedostosowanie godziny wydawania kolacji do zasady określonej w § 6 ust. 1 pkt 6 lit. c rozporządzenia w sprawie dps, zgodnie z którą ostatni posiłek mieszkańcom DPS jest podawany nie wcześniej niż o godz. 18:00.
2. Nieprzestrzeganie przy ustalaniu wysokości średniego miesięcznego kosztu pobytu mieszkańca DPS zasady określonej art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którą przy jego wyliczeniu należy stosować liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawidłowość świadczenia usług przez domy pomocy społecznej na poziomie obowiązujących standardów

Opis stanu faktycznego

1. DPS funkcjonuje na podstawie zezwolenia Wojewody Opolskiego z dnia 22 stycznia 2009 r. (decyzja Nr 1/2009) udzielonego Powiatowi Namysłowskiemu na czas nieokreślony. Jest on przeznaczony dla 49 osób w podeszłym wieku (kobiet i mężczyzn), w tym osób niepełnosprawnych fizycznie. DPS zapewnia mieszkańcom całodobową opiekę, tj. zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych oraz wspomagających.

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

DPS usytuowany jest na ogrodzonym terenie w budynku wielokondygnacyjnym spełniającym wymagania sanitarne, przeciwpożarowe i budowlane, w którym (według stanu na dzień 25 maja 2015 r.), zamieszkiwało 45 mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 147-152)

Działalność DPS w kontrolowanym okresie regulowana była m.in. przepisami ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia w sprawie dps. Szczegółowe zasady organizacji, funkcjonowania oraz strukturę DPS w kontrolowanym okresie określały jego statuty⁶, regulaminy organizacyjne⁷, oraz procedury wewnętrzne (21), ustalone przez dyrektora DPS.

W regulaminach organizacyjnych DPS określone zostały m.in. zadania jego komórek organizacyjnych, tj.: Zespołu, Działu Obsługi i Działu Administracyjno-Księgowego oraz rodzaje świadczonych przez DPS usług.

(dowód: akta kontroli str. 11-59)

Według stanu na dzień 25 maja 2015 r., na 45 mieszkańców DPS obsada etatowa wynosiła ogółem, w: Zespole – 19 osób⁸, administracji i księgowości – 3 osoby⁹, Dziale obsługi – 8 osób¹⁰. Wszystkie osoby były zatrudnione w ramach umów o pracę.

⁶ Uchwały Rady Powiatu Namysłowskiego: nr XXV/248/2009 z dnia 25 lutego 2009 r. (obowiązująca w okresie od 25 lutego 2009 r. do 24 października 2014 r.) i nr XLI/338/2014 z dnia 24 października 2014 r. (obowiązująca od 24 października 2014 r. do nadal) w sprawie nadania statutu Domowi Pomocy Społecznej „Promyk” w Kamiennej.

⁷ Uchwały Zarządu Powiatu Namysłowskiego: nr 67/2009 z dnia 17 kwietnia 2009 r.; nr 102/551/2010 z dnia 17 marca 2010 r.; nr 2/4/2011 z dnia 5 stycznia 2011 r.; nr 35/156/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. (obowiązujące w okresie od 17 kwietnia 2009 r. do 15 marca 2012 r.); nr 44/198/2012 z dnia 15 marca 2012 r. (obowiązująca w okresie od 15 marca 2012 r. do 13 lutego 2015 r.); nr 7/17/2015 z dnia 13 lutego 2015 r. (obowiązująca od 13 lutego 2015 r. do nadal).

⁸ W tym 18 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze etatu (siedem pielęgniarek, cztery opiekunki, cztery pokojowe, terapeuta, fizjoterapeuta, aspirant pracy socjalnej) oraz jedna osoba zatrudniona w wymiarze ½ etatu (pielęgniarka).

Ponadto w kontrolowanym okresie 29 osób odbywało w *DPS* staże i praktyki¹¹.

Pracownicy *DPS* legitymowali się wykształceniem: wyższym – siedem osób (22,6% zatrudnionych), w tym pięć osób (16,1%) z wykształceniem kierunkowym związanym ze świadczeniem usług w zakresie pomocy społecznej¹²; średnim – 16 osób (51,6%), w tym dziewięć osób (29%) z wykształceniem kierunkowym w zakresie medycyny¹³; zawodowym – siedem osób (22,6%), podstawowym – jedna osoba (3,2%).

W kontrolowanym okresie pracownicy *DPS* świadczący pracę bezpośrednio na rzecz mieszkańców *DPS* podnosili swoje kwalifikacje na różnego rodzaju szkoleniach, kursach i seminariach, w tym m.in. w: marcu 2012 r. - w szkoleniu dotyczącym udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej uczestniczyło 12 osób (aspirant pracy socjalnej, starszy terapeuta, technik fizjoterapii, opiekunki, pokojowe, pracownicy obsługi i administracji); październiku 2012 r. - w szkoleniu dla pracowników *Zespołu* uczestniczyło 16 osób (pielęgniarki, opiekunki, pokojowe, starszy terapeuta, fizjoterapeuta, aspirant pracy socjalnej); marcu 2013 r. - w szkoleniu dotyczącym tworzenia i realizowania indywidualnych planów wsparcia oraz zawiązywania dobrej komunikacji w relacji pracownik – mieszkaniec uczestniczyły trzy osoby (pielęgniarka koordynująca, technik fizjoterapii, opiekunka); lutym 2014 r. - w szkoleniu „Prawa i obowiązki w zakresie depozytów mieszkańców *DPS*” uczestniczyła aspirant pracy socjalnej; w maju 2014 r. - w szkoleniu „Terapia zachowań niepokojących” uczestniczyły cztery osoby (dyrektor, aspirant pracy socjalnej, starszy terapeuta, pielęgniarka koordynująca); w październiku 2014 r.- dwie osoby (dyrektor, aspirant pracy socjalnej) uczestniczyły w konferencji pt. „Społeczne skutki migracji zagranicznych w województwie opolskim”.

(dowód: akta kontroli str. 3-4, 79-85)

DPS zatrudniał jednego pracownika socjalnego (aspirant pracy socjalnej). Najdłuższy staż pracy pracownika *Zespołu* w *DPS* wynosił 33 lata (opiekunka – staż pracy ogółem 35 lat), najkrótszy rok (dwie pielęgniarki – staż pracy ogółem 10 i 16 lat, pokojowa – 16 lat). Średni staż pracy w *DPS* dla wszystkich pracowników *Zespołu* wynosił 10 lat (przy średnim stażu pracy ogółem 22 lata).

(dowód: akta kontroli str. 79-85)

W kontrolowanym okresie *DPS* spełniał wymagania określone w § 6 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie *dps*, tj. wskaźnik zatrudnienia pracowników *Zespołu* (przy uwzględnieniu ilości zatrudnionych stażystów i wolontariuszy) nie był niższy niż 0,4. W kontrolowanym okresie wynosił od 0,4 do 0,5 (sierpień, wrzesień 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 3-4, 182-183)

⁹ W tym dwie osoby zatrudnione w pełnym wymiarze etatu (główny księgowy, inspektor ds. administracyjno-osobowych i płac) oraz jedna osoba zatrudniona w wymiarze ½ etatu (pomoc administracyjna).

¹⁰ Wszystkie zatrudnione w pełnym wymiarze etatu, tj.: cztery kucharki, intendent-magazynier, praczkaszczawka-prasowaczka, konserwator-elektryk, starszy administrator.

¹¹ W 2012 r. siedem osób, w tym: cztery osoby staże (trzy osoby sześć miesięcy, jedna osoba pięć miesięcy), trzy osoby praktyki (trzy tygodnie); w 2013 r. pięć osób, w tym: trzy osoby staże (dwie osoby sześć miesięcy, jedna osoba trzy miesiące), dwie osoby praktyki (jedna osoba miesiąc, jedna osoba trzy tygodnie); w 2014 r. 17 osób, w tym: dwie osoby staże (jedna sześć miesięcy, jedna trzy miesiące), 15 osób praktyki (12 osób trzy tygodnie, jedna osoba dwa i pół miesiąca, jedna osoba dwa miesiące).

¹² Dyrektor – prawo socjalne, organizacja pomocy społecznej; starszy terapeuta – terapia zajęciowa; technik fizjoterapii – fizjoterapia; starsza opiekunka – pedagogika opiekuńcza z pracą socjalną; pielęgniarka – pielęgniarstwo.

¹³ Osiem osób w zakresie pielęgniarstwa (z prawem wykonywania zawodu), jedna osoba w zakresie opieki medycznej.

2. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą regulaminy organizacyjne *DPS* określały jego strukturę organizacyjną, jak też szczegółowy opis zakresu zadań realizowanych na poszczególnych stanowiskach pracy.

Zapisy zawarte w regulaminach organizacyjnych spełniały wymagania określone w § 4 rozporządzenia w sprawie *dps*, m.in. w zakresie: zapewnienia całodobowej opieki oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców, w tym m.in. poprzez opracowywanie i realizację indywidualnego planu wsparcia mieszkańca – realizowanego przez mieszkańca ze wskazanym przez niego pracownikiem *DPS* wchodzącym w skład *Zespołu* (§ 5); organizacji i zasad działania *DPS* (§ 6); rodzaj i zakresów świadczonych usług (§ 7); wnoszenia i załatwiania skarg, wniosków mieszkańców *DPS*.

Ponadto w kontrolowanym okresie *dyrektor DPS* zarządzeniami wewnętrznymi wprowadzała do stosowania regulaminy mieszkańców *DPS*¹⁴ (po wcześniejszych konsultacjach ich treści z mieszkańcami *DPS*). W treści regulaminów zawarto m.in. postanowienia dotyczące przyjmowania i rozpatrywania skarg mieszkańców (§ 3), funkcjonowania *Zespołu* i indywidualnych planów wsparcia mieszkańców (§ 4 - 5), rodzaj i zakresów świadczonych usług (§ 6), praw i obowiązków mieszkańców *DPS*, w tym m.in. do: godnego traktowania przez współmieszkańców i pracowników, wyboru pracownika pierwszego kontaktu, nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i środowiskiem, przyjmowania odwiedzin krewnych i znajomych, zgłaszania skarg i wniosków (§ 9).

Niezależnie od powyższych uregulowań postępowanie skargowe zostało także określone przez *dyrektora DPS* w Procedurze nr 2 „Postępowanie przy składaniu i rozpatrywaniu skarg”¹⁵, określającej m.in.: do kogo mogą być składane skargi (ustnie: pracownik pierwszego kontaktu, pracownik socjalny *Dyrektor DPS*; pisemnie: skrzynka skarg i wniosków w jadalni *DPS*), do kogo można się odwołać na sposób załatwienia skargi (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie).

(dowód: akta kontroli str. 11-36, 186-187)

W kontrolowanym okresie do *dyrektora DPS* wpłynęła jedna skarga mieszkańca *DPS* dotycząca pobierania przez pracownika socjalnego *DPS* części zasiłku pielęgnacyjnego w ramach odpłatności za pobyt i leki, jak też późnego przekazania przez pracownika *DPS* decyzji o zmianie wysokości odpłatności za pobyt w *DPS*. Informację o skardze mieszkańca *dyrektor DPS* otrzymała od Powiatowego *Zespołu* Orzekania o Niepełnosprawności w Namysłowie (28 marca 2013 r.) i Rzecznika Praw Obywatelskich (24 maja 2013 r.).

Dyrektor DPS, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego m.in. z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w M. (dofinansującym pobyt skarżącego się mieszkańca w *DPS*) udzieliła odpowiedzi: skarżącemu – w dniu 22 kwietnia 2013 r., Rzecznikowi Praw Obywatelskich – w dniu 29 maja 2013 r.

W odpowiedziach wskazano m.in. na fakt, że dochód mieszkańca *DPS* składającego skargę nie pozwala na pełne pokrycie miesięcznego kosztu pobytu w *DPS* (w 2012 r. 2 920,94 zł). Skarżący się mieszkaniec *DPS* uzyskiwał od 1 marca 2012 r. dochód w wysokości 844,25 zł (691,25 zł emerytura i 153 zł zasiłek pielęgnacyjny), a od 1 marca 2013 r. 870,35 zł (wzrost o 26,10 zł, tj. o kwotę nieprzekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej¹⁶). Skarga na działania *DPS*

¹⁴ Zarządzenie *Dyrektora DPS* nr 5/2009 z dnia 21 maja 2009 r. (obowiązujące od 21 maja 2009 r. do 9 sierpnia 2013 r.); zarządzenie *Dyrektora DPS* nr 2/08/2013 z dnia 9 sierpnia 2013 r. (obowiązujące od 9 sierpnia 2013 r. do 7 lipca 2014 r.); zarządzenie *Dyrektora DPS* nr 02/07/2014 z dnia 7 lipca 2014 r. (obowiązujące od 7 lipca 2014 r. do nadal).

¹⁵ Wprowadzona zarządzeniem *Dyrektora DPS* nr 5/10/2012 z dnia 19 października 2012 r.

¹⁶ Art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej – w tym przypadku kwota 54,20 zł.

była bezzasadna, a interwencja skarżącego wynikała z faktu nieprzekazania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w M. mieszkańcowi DPS, wnoszącemu skargę, decyzji o wysokości jego odpłatności za pobyt w DPS.

(dowód: akta kontroli str. 188-195)

Dyrektor DPS zarządzeniem nr 15/12/2011 z dnia 16 grudnia 2011 r. powołała Zespół, składający się z pracowników DPS, zajmujących się wspieraniem jego mieszkańców. W zarządzeniu nie określono liczby osób wchodzących w skład Zespołu – podano zajmowane przez nich stanowiska pracy, tj.: aspiranta pracy socjalnej, starszego terapeutę, technika fizjoterapii, pielęgniarki, opiekunki (starsze opiekunki), pokojowe (starsze pokojowe). Zakres działania Zespołu został określony w regulaminach organizacyjnych DPS i obejmował opracowanie i realizację indywidualnych planów wsparcia mieszkańca DPS (§ 6).

W okresie objętym kontrolą Zespół odbył 12 protokołowanych spotkań, w tym: dwa w 2012 r., cztery w 2013 r., sześć w 2014 r.¹⁷ W 2015 r. zostały sporządzone protokoły z trzech spotkań Zespołu¹⁸. Z zapisów protokołów wynikało m.in., że przedmiotem spotkań było omawianie bieżących spraw mieszkańców DPS, zapoznawanie się z ich dokumentacją i opracowywanie celów w indywidualnych planach wsparcia, określenie pracowników DPS odpowiedzialnych za tzw. pierwszy kontakt z mieszkańcem DPS.

(dowód: akta kontroli str. 60-78, 196-215)

3. DPS w kontrolowanym okresie dysponował stałą liczbą 49 miejsc. Liczba mieszkańców w tym okresie ulegała zmianom i wynosiła w: 2012 r. od 42 do 47 mieszkańców¹⁹ – średnio 44,4 mieszkańca w miesiącu, 2013 r. od 46 do 49 mieszkańców²⁰ – średnio 47,9 mieszkańców w miesiącu, 2014 r. od 45 do 50 mieszkańców²¹ – średnio 47,3 mieszkańców w miesiącu.

W 2011 r. liczba mieszkańców DPS wynosiła od 39 (sierpień) do 43 (styczeń, luty, lipiec) – średnio 41,5 mieszkańca w miesiącu.

W latach 2012-2014 nie wystąpiły przypadki oczekiwania na przyjęcie do DPS.

(dowód: akta kontroli str. 182-183)

Dyrektor DPS wyjaśniając przyczyny przekroczenia w grudniu 2014 r. liczby mieszkańców (50) w stosunku do liczby miejsc (49), przy niewystępowaniu przypadków oczekiwania osób na przyjęcie do DPS podała, że: *wymagała tego sytuacja społeczna osoby, która została przyjęta ponad stan. Powodem przyjęcia był brak możliwości zapewnienia całodobowej opieki pielęgnacyjnej i pielęgniarstwa dla tej osoby w miejscu zamieszkania, a pomoc w formie usług opiekuńczych oferowanych przez środowisko była niewystarczająca.*

Z uwagi na powyższe utworzono na okres przejściowy dostawkę w jednym z dwuosobowych pokoi (największym o powierzchni 14,76 m² – przy dwóch osobach leżących) – co nie spowodowało pogorszenia warunków pobytu innym mieszkańcom DPS, gdyż w okresie tym jeden z naszych mieszkańców został skierowany do szpitala (pobyt od 12 grudnia do 19 grudnia 2014 r. – dotyczy M.A.), co samoistnie rozwiązało

¹⁷ W dniu: 27 września 2012 r., 21 grudnia 2012 r.; 1 lutego 2013 r., 10 kwietnia 2013 r., 26 czerwca 2013 r., 10 października 2013 r.; 10 stycznia 2014 r., 17 kwietnia 2014 r., 27 czerwca 2014 r., 29 sierpnia 2014 r., 27 października 2014 r., 23 grudnia 2014 r.

¹⁸ W dniu: 27 lutego 2015 r., 30 kwietnia 2015 r., 30 czerwca 2015 r.

¹⁹ 42 mieszkańców w sierpniu i wrześniu 2012 r., 47 mieszkańców w marcu 2012 r.

²⁰ 46 mieszkańców w styczniu i listopadzie 2013 r., 49 mieszkańców w: lutym, marcu, lipcu, wrześniu i październiku 2013 r.

²¹ 45 mieszkańców w październiku 2014 r., 50 mieszkańców w grudniu 2014 r.

kwestię „dostawki”, ponieważ osoba wcześniej przyjęta uzyskała fizycznie miejsce w pokoju dwuosobowym zamieszkałym faktycznie przez jedną osobę.

W dniu 17 stycznia 2015 r. nastąpił zgon jednego z mieszkańców placówki, co ostatecznie rozwiązało sprawę zawyżonego stanu mieszkańców.

Należy podkreślić, iż przedstawiona sytuacja była krótkotrwała, przejściowa i jednorazowa oraz nie miała żadnego wpływu na jakość świadczonych usług przez DPS dla pozostałych mieszkańców.

Osoba przyjęta ponad stan nie oczekiwała w kolejce, ponieważ to okoliczności zdecydowały o jak najszybszym umieszczeniu tej osoby w całodobowej placówce opiekuńczej, a w szczególności nagłe pogorszenie jej stanu zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 216-220)

4. W wyniku badania dokumentacji 15 ostatnich nowoprzyjętych mieszkańców DPS stwierdzono m.in., że przed przyjęciem każdego mieszkańca były sporządzane rodzinne wywiady środowiskowe. Wywiady te, dla osób objętych badaniami kontrolnymi NIK, zostały przeprowadzone na podstawie § 8 ust. 1 pkt 2 i § 11 rozporządzenia w sprawie dps, oraz na zasadach określonych w art. 107 ustawy o pomocy społecznej oraz § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²² oraz z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²³, według wzoru ustalonego w załącznikach nr 1 do tych rozporządzeń.

Dla 14 ostatnich nowoprzyjętych mieszkańców DPS (93,3%) zostały opracowane indywidualne plany wsparcia. W jednym przypadku (6,7%) plan taki nie został sporządzony z uwagi na śmierć mieszkańca DPS (4 dni po przyjęciu).

(dowód: akta kontroli str. 227-231)

Pracownicy Zespołu przy przyjęciu mieszkańca do DPS każdorazowo sporządzali dokumentację obejmującą, m.in.: notatkę służbową pracownika socjalnego z przyjęcia mieszkańca; arkusz ewidencyjny mieszkańca; oświadczenia mieszkańca o zapoznaniu się z regulaminem mieszkańców DPS, regulaminem depozytu (w tym także oświadczenia o możliwości złożenia przedmiotów wartościowych oraz środków pieniężnych do depozytu DPS), o pokrywaniu 70% kosztów pobytu w DPS.

Ponadto DPS każdorazowo pisemnie informował ośrodek pomocy społecznej²⁴ kierujący przyjmowanym mieszkańca oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie o przyjęciu mieszkańca do DPS.

Wyżej wymieniona dokumentacja była przechowywana przez pracownika socjalnego w indywidualnych teczkach, zabezpieczonych przed dostępem innych osób.

Z analizy ww. dokumentacji wynikało m.in., że mieszkańcy DPS składali do depozytu jedynie środki pieniężne. Przychodząc do DPS nie wnosili przedmiotów stanowiących wyposażenie pokoi mieszkalnych (meble, sprzęt RTV).

(dowód: akta kontroli str. 227, 236-246)

5. Kontrola stopnia realizacji indywidualnych planów wsparcia, przeprowadzona na losowo wybranej próbie 25 mieszkańców przyjętych do DPS do końca 2013 r. (z populacji obejmującej 160 osób), pozwoliła na stwierdzenie m.in., że dla jednego mieszkańca (4% próby) plan taki nie został opracowany²⁵.

²² Dz. U. Nr 27, poz. 138 – obowiązywało do dnia 1 lipca 2012 r.

²³ Dz. U. z 2012 r., poz. 712 – obowiązuje od dnia 2 lipca 2012 r.

²⁴ Dalej: OPS.

²⁵ Dotyczy: B.R. – data przyjęcia: 23 września 2013 r., data odejścia: 15 luty 2014 r.; pobyt przez okres 4 miesięcy i 22 dni.

W indywidualnych planach wsparcia określone zostały: zadania do realizacji; sposób, formy i terminy ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne (od dwóch do trzech osób wchodzących w skład *Zespołu*). Wśród zadań przewidzianych do realizacji wymieniano m.in.: pielęgnację i opiekę, profilaktykę zdrowotną, rehabilitację leczniczą, nawiązywanie stosunków społecznych. Zadania te miały być realizowane m.in. poprzez: poprawę ogólnej sprawności i stopnia samodzielności, podtrzymywanie dobrych kontaktów z personelem i mieszkańcami, utrzymanie kontaktu z rodziną, utrzymanie higieny osobistej.

Ponadto w indywidualnych planach objętych badaniami kontrolnymi dla niektórych mieszkańców przewidziano realizowanie zadań związanych z używkami (tytoń, alkohol – dla pięciu mieszkańców) lub agresywnym zachowaniem (dla dwóch mieszkańców). Terminy realizacji zadań określonych indywidualnymi planami wsparcia określano okresami półrocznymi roku kalendarzowego (I lub II półrocze), przy czym stopień realizacji zadań określonych tymi planami był oceniany po zakończeniu danego półrocza. Z ocen tych wynikało, że indywidualne plany wsparcia były realizowane częściowo, z powodu utrudnionej współpracy z mieszkańcami *DPS*. Wyszczególnione utrudnienia dotyczyły: 1) złego samopoczucia mieszkańca *DPS* (dla wszystkich 24 mieszkańców *DPS*), 2) niechęci do współpracy z personelem (24), 3) zmienności nastroju mieszkańca *DPS* (20), 4) agresji mieszkańca spowodowanej chorobą lub nadużywaniem używek (4), przy czym dla każdego mieszkańca odnotowywano co najmniej dwie przyczyny (1 i 2). Łącznie trzy przyczyny (1, 2, 3) odnotowano dla 16 mieszkańców, a wszystkie (1, 2, 3, 4) dla czterech mieszkańców.

Z zapisów objętej badaniami dokumentacji mieszkańców *DPS* wynikało m.in., że po zakończeniu każdego półrocznego okresu *Zespół* opracowywał dla każdego mieszkańca kolejny indywidualny plan wsparcia.

Analiza dokumentacji ww. planów wykazała, że w kontrolowanym okresie *Zespół* przeprowadzał indywidualne analizy realizacji przez każdego mieszkańca zadań przyjętych w indywidualnych planach wsparcia. W tym celu m.in. modyfikowano zakres oraz formy dokumentacji np. poprzez sporządzanie od II półrocza 2014 r. kwestionariuszy, w których zawierano charakterystykę mieszkańca, w tym dotyczącą jego postępowania w zakresie kontaktów z rodziną, mieszkańcami i personelem *DPS*.

(dowód: akta kontroli str. 227, 232-235)

6. Kontrola sposobu realizowania w *DPS* postanowień art. 55 ust. 1 ustawy *o pomocy społecznej* wykazała, że w kontrolowanym okresie świadczone na rzecz mieszkańców usługi (bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne) spełniały wymagania obowiązujących standardów, określonych w § 6 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie dps*. Stwierdzono m.in., że:

- budynek *DPS* i jego otoczenie nie mają barier architektonicznych, które uniemożliwiałyby lub ograniczały poruszanie się mieszkańcom, w tym mieszkańcom niepełnosprawnym. Budynek wyposażony został w windę dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych, a pokoje mieszkalne wyposażone są w sprawny system przyzywowo-alarmowy oraz system alarmu przeciwpożarowego,
- *DPS* spełniał wymagania określone § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a-k rozporządzenia *w sprawie dps*, tj. m.in. dysponował pokojem dziennego pobytu, jadalnią, gabinetem medycznej pomocy doraźnej, pomieszczeniami do terapii zajęciowej i rehabilitacji, kuchenkami pomocniczymi, pomieszczeniami do prania i suszenia i palarnią,
- *DPS* dysponował czterema pokojami jednoosobowymi i 20 pokojami wieloosobowymi (15 dwuosobowych oraz pięć trzyosobowych). Wszystkie pokoje

spełniały określone w § 6 ust. 1 pkt 3 lit. a-c rozporządzenia w sprawie *dps* wymogi dotyczące powierzchni i wyposażenia (tj. pokoje jednoosobowe miały powierzchnię nie mniejszą niż 9 m², a wieloosobowe nie mniejszą niż 6 m² na osobę; wyposażone w łóżko(a) lub tapczan(y), szafę, stół, krzesła, szafkę nocną dla każdego mieszkańca),

- spełnione były warunki określone w § 6 ust. 1 pkt 4 lit. a-c rozporządzenia w sprawie *dps*, tj. liczba łazienek zapewniała możliwość korzystania z każdej przez nie więcej niż pięć osób, a w przypadku toalet przez nie więcej niż cztery osoby. Łazienki i toalety zostały przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- właściwie realizowano postanowienia wynikające z § 6 ust. 1 pkt 6 lit. a-f rozporządzenia w sprawie *dps*, w zakresie wyżywienia i organizacji posiłków. Mieszkańcom zapewniono co najmniej trzy posiłki dziennie, jak też możliwość otrzymania posiłku dodatkowego oraz posiłku dietetycznego²⁶, zgodnie ze wskazaniem lekarza. Podstawowe produkty spożywcze oraz napoje były dostępne dla mieszkańców całą dobę (na prośbę mieszkańca osoba dyżurująca przygotowywała posiłek). Mieszkańcy mogli spożywać posiłki w swoim pokoju mieszkalnym, a w razie potrzeby mieszkaniac byli karmiony²⁷,
- w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły sytuacje by mieszkaniac *DPS* nie posiadał własnej odzieży i obuwia dla zaspokojenia własnych potrzeb – nie zachodziła potrzeba stosowania postanowień § 6 ust. 1 pkt 7 ww. rozporządzenia,
- pracownicy *DPS* zapewniali pomoc mieszkańcom *DPS* w zakresie utrzymania higieny osobistej m.in. poprzez codzienną oraz w miarę potrzeby doraźną pomoc w wykonywaniu zabiegów higienicznych. Dla siedmiu mieszkańców, którzy z uwagi na skromne środki finansowe (zasilek stały) nie byli w stanie zapewnić sobie osobistych środków czystości i środków higienicznych, *DPS* stosownie do postanowień § 6 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie *dps* zapewniał im takie środki (mydło, pastę i szczoteczkę do zębów, szampon, przybory do golenia),
- *DPS*, stosownie do postanowień § 6 ust. 1 pkt 10 lit. a-g rozporządzenia w sprawie *dps*, zapewniał mieszkańcom m.in.: świadczenie: pracy socjalnej; terapię zajęciową w pracowni terapii; udział w rehabilitacji; korzystanie z punktu bibliotecznego oraz codziennej prasy (Nowa Trybuna Opolska, Rzeczypospolita); pomoc w rozwiązywaniu ich problemów: osobistych, rodzinnych, prawnych; możliwość kontaktu z kapłanem i dyrektorem *DPS*.

(dowód: akta kontroli str. 146-168, 180-181)

7. *DPS* zapewniał mieszkańcom dostęp do opieki pielęgniarskiej, m.in. poprzez zatrudnienie w Zespole 8 pielęgniarek (w tym siedem pielęgniarek w pełnym wymiarze czasu pracy i jednej pielęgniarki w wymiarze ½ etatu). W kontrolowanym okresie liczba mieszkańców *DPS* nieopuszczających łóżek ulegała zmianom i wynosiła średnio w: 2012 r. – 13 mieszkańców (16 na koniec I półrocza i 10 na koniec roku); 2013 r. – 14 mieszkańców (15, 12); 2014 r. – 16 mieszkańców (14, 18).

(dowód: akta kontroli str. 3-4, 267)

²⁶ Ogółem z diety korzystało 26 mieszkańców *DPS*, w tym: 13 mieszkańców z diety lekkostrawnej (gotowanej), 9 mieszkańców z diety cukrzycowej i czterech mieszkańców z tzw. diety mix.

²⁷ W 2012 r. średnio 30 mieszkańców spożywało posiłki w pokoju mieszkalnym (32 w I półroczu, 28 w II półroczu), z których średnio 14 mieszkańców wymagało karmienia (17, 11); w 2013 r. odpowiednio: 29 mieszkańców (27, 30), z których 14 mieszkańców wymagało karmienia (15, 13); w 2014 r. 30 mieszkańców (29, 31), z których 14 mieszkańców wymagało karmienia.

W kontrolowanym okresie wszystkie usługi medyczne podstawowej opieki zdrowotnej na rzecz mieszkańców były im świadczone na podstawie deklaracji wyboru lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

W latach 2012-2013 usługi medyczne w DPS były świadczone przez NZOZ „Zdrowie” s.c. z Namysłowa, a w 2014 r. usługi świadczyła Praktyka Lekarska Ewa Szczepaniak z Domaszowic. Każdy ww. podmiot wyznaczał lekarza rodzinnego dla mieszkańców DPS, który raz w tygodniu odwiedzał mieszkańców: przeprowadzał niezbędne badania, wydawał skierowania do lekarzy specjalistów, konsultował zabiegi rehabilitacyjne oraz zalecał leki. W nagłych przypadkach zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców doraźne usługi medyczne świadczyło pogotowie ratunkowe z Grupowej Praktyki Lekarskiej „Pro-Familia” w Namysłowie (lata 2012-2014).

W przypadku otrzymania przez mieszkańców DPS skierowań do lekarzy specjalistów lub szpitali (Brzeg, Głuchołazy, Kluczbork, Kup, Opole) byli oni dowożeni transportem własnym DPS – samochód Renault Trafic przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym na wózku inwalidzkim (możliwość przewiezienia dwóch wózków jednocześnie). Mieszkańcy DPS korzystali z porad specjalistów, z poradni: reumatologicznej, okulistycznej, neurologicznej, chirurgicznej, ortopedycznej, naczyniowej, dermatologicznej, stomatologicznej, urologicznej, laryngologicznej, kardiologicznej, nefrologicznej i cukrzycowej.

W latach 2012-2014 DPS odnotował ogółem: 205 wyjazdów do poradni specjalistycznych i szpitala w Namysłowie, 113 wyjazdów do poradni specjalistycznych i szpitali poza Namysłowem, 50 wyjazdów po mieszkańców.

Ponadto w ciągu każdego roku ww. okresu do DPS wzywano karetki pogotowia ratunkowego – 100 razy w 2012 r., 73 razy w 2013 r. i 57 razy w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 131-146, 269-273)

DPS nie posiadał informacji o wysokości kosztów finansowych usług medycznych świadczonych mieszkańcom DPS w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Koszt usług medycznych dla mieszkańców DPS pokrywanych ze środków DPS wynosił: 287 163,14 zł w 2012 r. (17,3% wydatków ogółem DPS), w tym 39 377,17 zł zakup leków i materiałów medycznych (2,4% wydatków ogółem DPS, 13,7% kosztu usług medycznych)²⁸; 277 376,59 zł w 2013 r. (15,8%), w tym 42 598,86 zł zakup leków i materiałów medycznych (2,4%, 15,4%) i 356 228,90 zł w 2014 r. (18,8%), w tym 37 036,05 zł zakup leków i materiałów medycznych (2%, 10,4%).

(dowód: akta kontroli str. 268, 275-398)

8.1. Dyrektor DPS zarządzeniem nr 8/05/2011 z dnia 19 maja 2011 r. wprowadziła do stosowania *Regulamin w sprawie postępowania z depozytami pieniężnymi i wartościowymi w Domu Pomocy Społecznej „Promyk” w Kamiennej*.

Wyżej wymienionym regulaminem uregulowane zostały zasady przechowywania wartościowych przedmiotów osobistych oraz gospodarowania środkami finansowymi mieszkańca.

Procedura ta zobowiązywała pracownika socjalnego DPS m.in. do informowania nowoprzybyłego mieszkańca o możliwości złożenia do depozytu DPS środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych, przyjęcia oświadczenia od przyjmowanego mieszkańca o poinformowaniu go o ww. fakcie, sporządzenia protokołu z przyjęcia każdego wartościowego przedmiotu i wpisania go do zeszytu przyjętych depozytów, sporządzenia protokołu zwrotu depozytu w przypadku jego zwrotu mieszkańcowi DPS. Procedurą objęto także środki finansowe każdego mieszkańca, które mogły być

²⁸ Pozostałe koszty dotyczyły wypłat wynagrodzeń pielęgniarek.

przechowywane na bankowym koncie depozytowym mieszkańców *DPS*, po sporządzeniu przez mieszkańca w obecności świadków upoważnienia do ich złożenia na koncie depozytowym.

DPS prowadził na bieżąco indywidualne kartoteki stanu środków finansowych na koncie depozytowym, które obrazowały aktualny stan środków finansowych zgromadzonych na koncie depozytowym mieszkańca *DPS*, jak też wykonywanych operacji (wpłat, wypłat). Wypłata z konta depozytowego mogła nastąpić na podstawie wniosku mieszkańca, pisemnego oświadczenia woli mieszkańca pracownikowi pierwszego kontaktu, w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej na podstawie wniosku opiekuna prawnego.

(dowód: akta kontroli str. 37-44, 469-479)

Przeprowadzona kontrola dokumentacji 50 mieszkańców *DPS* wykazała, że postanowienia zarządzenia dyrektora nr 8/05/2011 z dnia 19 maja 2011 r. były na bieżąco stosowane i przestrzegane.

(dowód: akta kontroli str. 227-240)

8.2. Według stanu na 30 czerwca 2015 r., na koncie depozytowym *DPS* prowadzonym dla mieszkańców (nieoprocentowanym), zgromadzone były środki finansowe 45 mieszkańców (aktualnie przebywających w *DPS*) w łącznej kwocie 39 559,51 zł.

Ponadto na koncie depozytowym przechowywano środki finansowe w kwocie 26 667,82 zł – były to niepodjęte depozyty po 49 nieżyjących mieszkańcach *DPS* (Informacja o możliwości podjęcia depozytów przez uprawnione osoby była wywieszona na tablicy informacyjnej *DPS*. W związku z ich niepodjęciem pracownik socjalny *DPS* podjął działania określone ustawą z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów²⁹, tj. opublikowanie ogłoszeń wzywających spadkobierców do podjęcia depozytów oraz pisma informujące władze gmin, z których mieszkańcy *DPS* zostali skierowani).

Konto to prowadzone było przez Bank Spółdzielczy w Namysłowie, a do dysponowania środkami finansowymi upoważnionych było sześciu pracowników *DPS*. Bieżącą obsługę mieszkańców *DPS* związaną z dokonywaniem indywidualnych wpłat i wypłat z konta depozytowego zajmował się pracownik socjalny wykorzystujący w tym celu program komputerowy *Kasa*³⁰, w którym na oddzielnych kartach ewidencjonowano kolejne operacje wpłat i wypłat (informacje te automatycznie były rejestrowane w programie *Księgowość budżetowa*).

Mieszkańcy *DPS* mieli możliwość osobistego pobierania środków finansowych z konta depozytowego bądź za pośrednictwem swojego pracownika pierwszego kontaktu (opiekuna). Fakt pobrania gotówki zarówno mieszkańiec, jak i jego opiekun potwierdzali każdorazowo podpisem na dowodzie wypłaty. W przypadku pobrania gotówki przez opiekuna, przeznaczonej na dokonanie zakupów na rzecz mieszkańca, rozliczenie pobranych środków było przez niego udokumentowane opisowo w prowadzonym zeszycie zakupów, w którym wklejano także dowody zakupów w postaci paragonów i rachunków. Losowe sprawdzenie zapisów zawartych w kartach analitycznych mieszkańców *DPS* oraz rozliczeń ujętych w zeszytach zakupów

²⁹ Dz. U. Nr 208, poz. 1537 ze zm.

³⁰ Wersja KA.2.35a 20141212. Opracowany dla prowadzenia obsługi kasowej przez Zakład Systemów Informatycznych SIGID sp. z o.o. w Poznaniu. Program współpracował z programem *Księgowość budżetowa* tej samej firmy (wersja KB.2.47b 20141219), na którym *DPS* prowadził ewidencję finansowo-księgową.

prowadzonych przez opiekunów dla tych mieszkańców wykazała, że dane ujęte w tych dokumentach były ze sobą zgodne.

(dowód: akta kontroli str. 469-479)

8.3. W okresie objętym kontrolą mieszkańcy *DPS* nie składali do depozytu wartościowych przedmiotów lub dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 227-240, 480)

9.1. *Dyrektor DPS* corocznie przekazywała do Zarządu Powiatu Namysłowskiego projekty planu rzeczowo-finansowego *DPS* na kolejny rok kalendarzowy, w których określała m.in. wysokość kwot planowanych dochodów i wydatków.

Wysokość planowanych kwot wydatków wynosiła: 1 836 212 zł - na 2012 r.; 1 831 422 zł - na 2013 r.; 1 976 432 zł - na 2014 r. (2 097 698 zł - na 2015 r.).

Rada Powiatu Namysłowskiego w uchwałach budżetowych³¹ wysokość wydatków *DPS* określiła kwotami: 1 611 267 zł na 2012 r. (87,7% planu Dyrektora *DPS*); 1 756 040 zł na 2013 r. (89,5%); 1 842 200 zł na 2014 r. (93,2%) i 1 904 452 zł na 2015 r. (90,8%).

Wysokość faktycznie otrzymanych środków finansowych na prowadzenie *DPS* w latach 2012-2014 wynosiła odpowiednio: 1 663 416 zł (90,6% planu Dyrektora *DPS* i 103,2% uchwały budżetowej Rady Powiatu Namysłowskiego); 1 756 040 zł (95,9%; 107,2%) i 1 890 472 zł (95,7%; 102,6%).

Analiza ww. kwot wskazuje, że Rada Powiatu Namysłowskiego podejmując uchwały budżetowe nie brała pod uwagę propozycji przedkładanych przez dyrektora *DPS*. Faktycznie zrealizowane wydatki na funkcjonowanie *DPS* w okresie objętym kontrolą były niższe od propozycji dyrektora *DPS* – odpowiednio o: 172 796 zł w 2012 r., 75 382 zł w 2013 r., 85 960 zł w 2014 r.; oraz wyższe od kwot określonych uchwałami budżetowymi – odpowiednio o: 52 149 zł w 2012 r., 117 540 zł w 2013 r., 48 272 zł w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 412-453)

Środki finansowe na wydatki związane z funkcjonowaniem *DPS* uzyskiwane były z następujących źródeł: odpłatności za pobyt mieszkańca przekazywane przez gminy – odpowiednio w okresie objętym kontrolą: 653 061 zł w 2012 r. (39,3%), 793 231 zł w 2013 r. (45,2%), 843 436 zł (44,6%); odpłatności mieszkańców – odpowiednio: 386 887 zł (23,3%), 441 021 zł (25,1%), 456 045 zł (24,1%); dotacji Wojewody Opolskiego – odpowiednio: 401 725 zł (24,2%), 408 500 zł (23,3%), 299 700 zł (15,9%); dotacji Powiatu Namysłowskiego – odpowiednio: 160 514 zł (9,6%), 45 236 zł (2,6%), 238 308 zł (12,6%); innych³² – odpowiednio: 61 230 zł (3,7%), 68 052 zł (3,9%), 52 983 zł (2,8%).

Środki finansowe z ww. źródeł wpływały na konto bankowe *DPS*, skąd niezwłocznie przekazywano je na konto dochodów Powiatu Namysłowskiego, który bez zbędnej zwłoki przekazywał je z powrotem na konto wydatków *DPS*, co umożliwiało bieżące finansowanie działalności *DPS*.

Uzyskiwane dochody były wykorzystywane na wydatki związane z utrzymaniem *DPS*. Największe kwoty wydatków były przeznaczone na: wynagrodzenia osobowe pracowników – odpowiednio w okresie objętym kontrolą: 936 106 zł w 2012 r. (56,3%), 974 010 zł w 2013 r. (55,5%), 1 066 058 zł w 2014 r. (56,4%); składki na

³¹ Uchwała Nr XIV/111/2011 Rady Powiatu Namysłowskiego z dnia 28 grudnia 2011 w sprawie uchwalenia budżetu powiatu na 2012 rok; Uchwała Nr XXIV/215/2012 Rady Powiatu Namysłowskiego w sprawie uchwalenia budżetu powiatu na rok 2013; Uchwała Nr XXXIV/288/2013 Rady Powiatu Namysłowskiego w sprawie uchwalenia budżetu na 2014 r.

³² M.in. z tytułu: najmu działki pod reklamę, odpłatności mieszkańców za leki, usług gastronomicznych, darowizn.

ubezpieczenie społeczne – odpowiednio: 157 566 zł (9,5%), 183 344 zł (10,4%), 194 578 zł (10,3%); zakup środków żywności – odpowiednio: 148 941 zł w 2012 r. (9%), 158 594 zł w 2013 r. (9%), 156 917 zł w 2014 r. (8,3%); zakup materiałów i wyposażenia – odpowiednio: 136 328 zł w 2012 r. (8,2%), 142 331 zł w 2013 r. (8,1%), 142 401 zł w 2014 r. (7,5%).

(dowód: akta kontroli str. 275-404)

W 2014 r. średnie wynagrodzenia (brutto) pracowników *Zespołu* wynosiło odpowiednio dla: pracownika socjalnego *DPS* 3 350 zł³³; pielęgniarek – średnio 3 247 zł r. (od 2 624 zł do 3 957 zł)³⁴; opiekunek – 3 011 zł (od 2 285 zł do 3 716 zł)³⁵; pokojowych – średnio 2 490 zł (2 091 zł, 2 752 zł)³⁶.

(dowód: akta kontroli str. 274)

9.2. Wnioski³⁷ o środki z dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie pobytu mieszkańców przyjętych do *DPS* na podstawie decyzji wydanych przed dniem 1 stycznia 2004 r., kierowane były przez *DPS* do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie, w terminie do dnia 5 każdego miesiąca.

Zawierały one dane m.in. o: rzeczywistej liczbie mieszkańców ogółem, w tym finansowanych według starych³⁸ i nowych zasad; liczbie miejsc statutowych; a także: średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa na jednego mieszkańca, średni miesięczny koszt utrzymania w *DPS* na jednego mieszkańca, kwotę należnej dotacji za dany miesiąc oraz liczbę osób oczekujących na przyjęcie do *DPS*.

Ocena rzetelności danych zawartych w ww. wnioskach przeprowadzona na próbie kontrolnej obejmującej wnioski za miesiące: marzec, czerwiec, wrzesień i grudzień z lat 2012-2014 pozwoliła na stwierdzenie, że zgodnie ze stanem faktycznym *DPS* wykazywał w nich liczbę mieszkańców przyjętych do *DPS* na starych zasadach.

Liczba tych osób zmniejszała się i wynosiła odpowiednio w: 2012 r. – 19, 18, 18, 17; 2013 r. – 17, 16, 15, 14; 2014 r. – 14, 13, 12, 12.

(dowód: akta kontroli str. 491-492)

Z analizy porównawczej danych dotyczących wielkości wnioskowanych dotacji objętych ww. badaniem z danymi ujętymi w rocznym Zestawieniu obrotów i sald kont z podziałem na miesiące wynika, że kwoty wnioskowane w objętych badaniem miesiącach były równe kwotom otrzymanym.

(dowód: akta kontroli str. 405-411)

10. Przeprowadzone na próbie obejmującej 25 mieszkańców przyjętych do *DPS* do końca 2013 r. badania kontrolne dotyczące wnoszenia przez gminy opłat za pobyt mieszkańców w *DPS* wykazały m.in., że decyzje o ustaleniu wysokości opłaty za pobyt ich mieszkańców w *DPS* wydane dla 24 mieszkańców *DPS* (96%) nie zawierały informacji o terminie wnoszenia tej opłaty na rzecz *DPS*. W jednej z badanych decyzji termin ten został określony.

³³ W 2012 r. 3 570 zł, a w 2013 r. 3 094 zł.

³⁴ W 2012 r. średnio 3 104 zł (od 2 790 zł do 3 440 zł), w 2013 r. średnio 3 155 zł (2 849 zł, 3 669 zł).

³⁵ W 2012 r. średnio 2 885 zł (od 2 479 zł do 3 088 zł), w 2013 r. średnio 2 675 zł (2 100 zł, 3 081 zł).

³⁶ W 2012 r. średnio 2 214 zł (od 1 934 zł do 2 434 zł), w 2013 r. średnio 2 442 zł (2 328 zł, 2 550 zł).

³⁷ W formie dokumentu pn. Meldunek miesięczny w zakresie bieżącego utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej.

³⁸ Dot. mieszkańców dla których tzw. decyzje kierujące do *DPS* zostały wydane przed dniem 1 stycznia 2014 r.

Ustalona w decyzjach kwota opłaty za pobyt mieszkańca w *DPS* była wnoszona na podstawie faktur wystawianych przez *DPS*. Faktury te w okresie lat 2012-2014 (I półrocze) były wystawiane na koniec danego miesiąca kalendarzowego, a od II półrocza 2014 r. do nadal na podstawie faktur wystawianych przez *DPS* do 10 dnia każdego miesiąca. W fakturach *DPS* wskazywał jednostkę organizacyjną *OPS* zobowiązaną do wniesienia opłaty za dany miesiąc, jej wysokość oraz siedmiodniowy termin wniesienia tej opłaty (liczony od daty otrzymania faktury).

Badanie kontrolne dotyczące wnoszenia należnych opłat za pobyt mieszkańców w *DPS* (marzec 2012 r., lipiec 2013 r., wrzesień 2014 r.) wykazało, że wszystkie faktury kierowano do właściwych jednostek organizacyjnych *OPS*, a *DPS* otrzymał należności nimi określone.

Wyżej wymieniony sposób uzyskiwania środków finansowych za pobyt mieszkańca w *DPS* był stosowany także w przypadkach określonych w art. 62 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej (dla dwóch mieszkańców badanej próby), tj. wnoszenia odpłatności przez członków rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 497-499)

11.1. *Dyrektor DPS*, stosownie do postanowień art. 60 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, corocznie występowała do Starosty Namysłowskiego³⁹ z wnioskiem o ustalenie średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca *DPS*. Do wniosków załączane były wyliczenia głównego księgowego *DPS*, w których stosownie do postanowień art. 6 pkt 15 ww. ustawy ujmowano koszty działalności *DPS* w roku poprzedzającym złożenie wniosku (bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty), powiększane o prognozowany na dany rok średnioroczny wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 454-463)

11.2. W okresie objętym kontrolą wydatki na utrzymanie *DPS* wynosiły odpowiednio: w 2012 r. – 1 663 416 zł, w tym na remonty 12 364 zł; w 2013 r. – 1 756 040 zł, w tym na remonty 12 004 zł i w 2014 r. – 1 890 472 zł, w tym na remonty 10 977 zł.

Wydatki na utrzymanie *DPS* finansowane były środkami uzyskiwanymi z tytułu odpłatności za pobyt mieszkańców wnoszonych przez: gminy (procentowy udział w dochodach wynosił: 39,3% w 2012 r.; 45,2% w 2013 r.; 44,6% w 2014 r.) i mieszkańców (23,3%; 25,1%; 24,1%); dotacji Wojewody Opolskiego (24,2%; 23,3%; 15,9%); dotacji Powiatu Namysłowskiego (9,6%; 2,6%; 12,6%); innych wpływów⁴⁰ (3,7%; 3,9%; 2,8%).

Wielkość uzyskiwanych środków finansowych pozwalała na bieżące funkcjonowanie *DPS*. *Dyrektor DPS* nie występowała z wnioskami o przyznanie środków na inwestycje i remonty.

(dowód: akta kontroli str. 275-398, 405-411)

12. W okresie objętym kontrolą, w *DPS* przeprowadzono ogółem 17 kontroli zewnętrznych, w tym: siedem w 2012 r., cztery w 2013 r. i sześć w 2014 r.

Wyżej wymienione kontrole przeprowadzali pracownicy: Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu⁴¹ – cztery kontrole (po jednej w latach 2012-2013 i dwie w 2014 r.), Starosty i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie – trzy kontrole (dwie w 2013 r. i jedna w 2014 r.), Powiatowego Urzędu

³⁹ Dalej: *Starosta*.

⁴⁰ Uzyskiwanych m.in. z tytułu: odpłatności mieszkańców za leki, sprzedaży usług gastronomicznych, wynajmu działki pod reklamę, usług transportowych, odszkodowań.

⁴¹ Dalej: *WSSE*.

Pracy w Namysławie (dwie w 2012 r. i jedna w 2014 r.), Wojewody Opolskiego – dwie kontrole (2012 r. i 2014 r.), Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Namysławie – dwie kontrole (2012 r.), Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Namysławie (2012 r.), Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (2013 r.) i Audit Consulting Municipal (2014 r.).

Przedmiotem kontroli Wojewody Opolskiego była realizacja zaleceń pokontrolnych wydanych w 2011 r. (2012 r. – bez uwag) oraz jakość usług świadczonych przez *DPS* (2014 r. – bez uwag).

Przedmiotem kontroli *WSSE* była: realizacja wymogów m.in. w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych (2012 r. – bez uwag), kontrola sanitarna i ocena jadłospisów (2013 r. – z uwagą), ocena spełniania wymagań obowiązujących przepisów prawnych dotyczących stanu sanitarno-technicznego oraz porządkowego *DPS*, jakość zdrowotna środków spożywczych oraz prowadzenie dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa żywności (2014 r. – z zaleceniem).

Przedmiotem kontroli Starosty było funkcjonowanie *DPS* – bez uwag.

(dowód: akta kontroli str. 86-118)

12.1. Wojewoda Opolski, po kontroli przeprowadzonej w dniach 18 stycznia – 15 lutego 2011 r., wydał zalecenia dotyczące: modernizacji systemu przywoławczo-alarmowego, wzmożenia nadzoru nad sposobem przechowywania środków pieniężnych mieszkańców *DPS* w depozycie, zwiększenia zatrudnienia pracowników *Zespołu* do poziomu wymaganego przepisami § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a rozporządzenia w sprawie *dps*⁴². Przeprowadzona w dniu 1 sierpnia 2012 r. przez służby Wojewody Opolskiego kontrola realizacji zaleceń wykazała realizację zaleceń dotyczących: wzmożenia nadzoru nad sposobem przechowywania środków pieniężnych mieszkańców *DPS* w depozycie⁴³, zwiększenia zatrudnienia pracowników *Zespołu*. W chwili kontroli nie zostały przeprowadzone prace modernizacyjne systemu przywoławczo-alarmowego. Informację o realizacji tego zalecenia dyrektor *DPS* przekazała Wojewodzie Opolskiemu w dniu 28 lutego 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 90-98)

12.2. *WSSE* w Protokole kontroli sanitarnej z dnia 13 sierpnia 2013 r. zapisała m.in., że nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie spełniania przez *DPS* wymagań obowiązujących przepisów prawnych dotyczących stanu sanitarno-technicznego obiektu, jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz prowadzenia dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa żywności. W protokole odnotowano wniesienie przez *WSSE* uwag do jadłospisów *DPS* dotyczących: braku dodatku warzyw do większości śniadań i kolacji oraz braku urozmaicenia napojów podawanych do kolacji.

W protokole kontroli *WSSE* z dnia 9 października 2014 r. (dotyczącej oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego) odnotowano naruszenie postanowień ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych⁴⁴, tj. brak wymaganej wentylacji mechanicznej w palarni zlokalizowanej na klatce schodowej.

W wyniku kontroli Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał decyzję⁴⁵ nakazującą *DPS* wyodrębnić konstrukcyjne palarni od innych

⁴² Kontrola wykazała zmniejszenie obsady etatowej pracowników *Zespołu* z 21 etatów w 2009 r. do 19,25 etatu w 2011 r.

⁴³ Zarządzenie Dyrektora *DPS* nr 8/05/2011 z dnia 19 maja 2011 r.

⁴⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 298. Dalej: ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

⁴⁵ Nr HK.9020.15.2.2014.AW z dnia 13 listopada 2014 r.

pomieszczeń oraz ciągów komunikacyjnych, jak też wyposażenie jej w wentylację mechaniczną lub system filtracyjny. Dyrektor DPS wniosła do Głównego Inspektora Sanitarnego odwołanie⁴⁶ od ww. decyzji wskazując m.in., że obiekt DPS użytkowany jest od lipca 2008 r. i kontrole przeprowadzone w latach 2010-2012 przez: Wojewodę Opolskiego, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Namysławie, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Namysławie, Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Opolu, Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Namysławie, Państwową Inspekcję Pracy nie zalecały wyodrębnienia palarni jako osobnego pomieszczenia.

Ponadto Dyrektor DPS wskazała, że brak jest możliwości technicznych na umiejscowienie palarni w innym pomieszczeniu, gdyż odbyłoby się to kosztem mieszkańców DPS, tj. pozbawieniem ich pokoju gościnnego, gabinetu terapii zajęciowej lub rehabilitacyjnego.

Główny Inspektor Sanitarny w wyniku rozpatrzenia odwołania wydał decyzję utrzymującą w mocy decyzję Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego⁴⁷. W uzasadnieniu decyzji podano m.in., że zgodnie z postanowieniami art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu zabronione jest palenie tytoniu na terenach jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – przy czym właściciel lub zarządzający, stosownie do zapisów art. 5a ust. 1 i ust. 3 pkt. 1 ww. ustawy może wyłączyć spod ww. zakazu indywidualne pokoje w obiektach mieszkalnych lub wyznaczyć palarnię w obiekcie. Ponadto Główny Inspektor Sanitarny stwierdził, że *!...! obowiązek utworzenia palarni (w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych) wynika również z postanowień § 6 ust. 1 pkt 2 lit. h rozporządzenia w sprawie dps.*

W decyzji zawarto pouczenie o prawie wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Dyrektor DPS nie skorzystała z ww. prawa.

Po wnioskach Dyrektora DPS z dnia 3 marca 2015 r. i 29 kwietnia 2015 r. Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny prolongował wykonanie decyzji do dnia 31 października 2015 r. Dyrektor DPS swoje wnioski uzasadniała nieotrzymaniem środków finansowych na cele inwestycyjne.

(dowód: akta kontroli str. 99-118)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. DPS przy wydawaniu posiłków nie przestrzegał postanowień § 6 ust. 1 pkt 6 lit. c rozporządzenia w sprawie dps – zobowiązującego do wydawania ostatniego posiłku nie wcześniej niż o godz. 18⁰⁰, przez okres dwóch godzin.

Ostatni posiłek w DPS był wydawany o godz. 17¹⁵. Informację w ww. zakresie dla mieszkańców DPS upubliczniono na tablicy ogłoszeń w jadalni (ustalone pory wydawania posiłków: śniadanie – godz. 7⁴⁵, obiad – godz. 12³⁰, kolacja – 17¹⁵).

(dowód: akta kontroli str. 167-168, 180-181)

Dyrektor DPS wyjaśniając przyczyny wcześniejszego wydawania posiłków stwierdziła, że: *posiłki (śniadania, obiady, kolacje) w DPS wydawane są według procedury wewnętrznej nr 13 z dnia 07.07.2014 r. Godziny wydawania posiłków zostały zmienione na wniosek mieszkańców, którzy na zebraniu z dnia 07.07.2014 r. w wyniku*

⁴⁶ Pismo nr 273/11/2014 z dnia 21 listopada 2014 r.

⁴⁷ Decyzja nr GIS-HŚ-NS-0260-26/MK/14/15.

głosowania, ustanowili, że posiłki będą wydawane: śniadanie od godz. 7.45, obiad od godz. 12.30, kolacja od godz. 17.15.

Posiłki wydawane są na jadalni oraz na oddziale opieki podstawowej w tym samym czasie. Mieszkańcy dysponują nieograniczonym czasem na spożycie świeżego i ciepłego posiłku. Posiłki wydawane są do momentu zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Bezzasadnym byłoby utrzymywanie formalnego czasu wydawania posiłków (2 godz.) w chwili, gdy wszyscy mieszkańcy DPS zaspokoili swoje potrzeby w tym zakresie.

Kolacja wydawana jest wcześniej (o 45 min.) niż godzina wyznaczona rozporządzeniem w sprawie dps, gdyż mieszkańcy zgłaszali prośby o przyspieszenie wydawania kolacji z uwagi na swoje dotychczasowe przyzwyczajenia i nawyki. Jednocześnie wynika to ze specyfiki fizjologii osób starszych, które to wymagają ścisłych pór wydawania niektórych leków (konkretna godzina związana z przyjmowaniem posiłku).

W tym celu odbyło się zebranie z mieszkańcami /.../, na którym to wspólnie ustalono godziny wydawania poszczególnych posiłków.

Czas wydawania posiłków pozwala w pełni zaspokoić potrzeby żywieniowe mieszkańców Domu Pomocy Społecznej i uzależniony jest od wielu czynników, m.in.:

- od liczby osób chodzących, które samodzielnie spożywają posiłki na jadalni bądź w swoim pokoju (około 50% na 50% w okresie objętym kontrolą NIK),
- od liczby osób leżących, które trzeba karmić (12-15 osób),
- od czasu trwania porannej toalety (w zależności od sprawności mieszkańca do 1,5 godz.),
- innych indywidualnych potrzeb mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 221-226)

W przedłożonym do wyjaśnienia protokole z zebrania z mieszkańcami DPS zapisano m.in., że W wyniku przeprowadzonego głosowania mieszkańcy ustanowili, że posiłki będą wydawane o godzinie: - Śniadanie – od 7.45; - Obiad – od 12.30; - Kolacja – od 17.15. Powyższe znalazło odzwierciedlenie w treści zmienionej z dniem 7 lipca 2014 r. procedury nr 13 Żywnienie w DPS, która zastąpiła procedurę nr 13 z dnia 18 października 2012 r. ustalając następujące godziny wydawania posiłków: śniadanie – od godz. 8⁰⁰, obiad – od godz. 12³⁰, kolacja – od godz. 17⁰⁰.

(dowód: akta kontroli str. 222)

2. Dla wyliczenia kwoty kosztów działalności DPS, niezgodnie z postanowieniami art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, ustaloną na dany rok kwotę dzielono przez liczbę miejsc będących w dyspozycji DPS (49) i liczbę miesięcy w roku (12)⁴⁸, otrzymując w wyniku koszt utrzymania mieszkańca w wysokości: 2 926,29 zł - w 2012 r.; 2 920,94 zł - w 2013 r.; 2 959,72 zł - w 2014 r. i 3 148,34 zł - w 2015 r. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS w 2011 r. wyliczono poprzez podzielenie zwaloryzowanej kwoty wydatków DPS w 2010 r. przez średni miesięczny stan mieszkańców (44,56) i liczbę miesięcy w roku (12)⁴⁹, otrzymując kwotę 2 890,00 zł.

Starosta realizując postanowienia art. 60 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej corocznie wydawał zarządzenia ustalające wysokość średniego kosztu utrzymania

⁴⁸ Zamiast przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców DPS w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego – przypis kontrolującego.

⁴⁹ Jak wyżej.

mieszkańca DPS, które publikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego⁵⁰.

Ustalone zarządzeniami Starosty średnie koszty utrzymania mieszkańca DPS wynosiły: 2 890,00 zł - w 2011 r.; 2 926,29 zł - w 2012 r.; 2 920,94 zł - w 2013 r.; 2 959,72 zł - w 2014 r. i 2 995,00 zł - w 2015 r., tj. w latach 2011-2014 były zgodne z błędnymi wyliczeniami głównego księgowego DPS, a w 2015 r. ogłoszona przez Starostę kwota była niższa o 110,86 zł od podanej we wniosku dyrektora DPS.

Stwierdzono, że ogłoszona przez Starostę kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS w 2015 r. została ustalona na podstawie waloryzacji kwoty ustalonej w 2014 r. o prognozowany wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych (2 959,72 zł x 101,2% = 2 995,24 zł ~ 2 995,00 zł).

Prawidłowo wyliczony, tj. w oparciu o postanowienia art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, średni koszt pobytu mieszkańca DPS powinien wynosić: 2 866,61 zł - w 2011 r. (o 23,39 zł mniej od ogłoszonego przez Starostę); 3 455,14 zł - w 2012 r. (o 528,85 zł więcej od ogłoszonego przez Starostę); 3 222,35 zł - w 2013 r. (o 301,41 zł więcej); 3 026,64 zł - w 2014 r. (o 66,92 zł więcej) i 3 259,19 zł - w 2015 r. (o 264,19 zł więcej).

(dowód: akta kontroli str. 454-463)

Główna księgowa DPS wyjaśniając przyczyny nieprzestrzegania przepisów art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej przy wyliczaniu średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS w latach 2011-2015 podała, że: *w okresie objętym kontrolą miał miejsce duży ubytek mieszkańców z przyczyn naturalnych (śmierć). W przypadku naszego DPS nie ma listy osób oczekujących na przyjęcie i wystąpiła znacząca różnica pomiędzy liczbą mieszkańców i liczbą miejsc. Ponieważ wysokość miesięcznego kosztu pobytu mieszkańca w dps ma wpływ na kierowanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej nowych mieszkańców (preferowane są o niższym koszcie) zdecydowałam się na wyliczenie tego kosztu w oparciu o liczbę miejsc pozostających w dyspozycji DPS. Wartość tak liczonego średniego miesięcznego kosztu pobytu mieszkańca w DPS była niższa i nie odbiegała znacząco od wartości wyliczonej przez inne dps w województwie opolskim.*

(dowód: akta kontroli str. 464)

Dyrektor DPS wyjaśniając przyczyny nieweryfikowania wyliczeń średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS w latach 2011-2015 stwierdziła, że: *wyliczenie miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w latach 2011-2015 w sposób zakwestionowany przez kontrolę NIK wynikało z rozmów prowadzonych pomiędzy Dyrektorem DPS, Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie, Skarbnikiem Powiatu Namysłowskiego i Zarządem Powiatu Namysłowskiego. W wyniku rozmów ustalono, że DPS we wnioskach do Starosty będzie wyliczał koszt średniego miesięcznego pobytu mieszkańca w oparciu o liczbę miejsc pozostających w jego dyspozycji. Podyktowane to było w głównej mierze faktem, że liczba mieszkańców przebywających w DPS była niższa od liczby miejsc – brak osób oczekujących na przyjęcie do DPS. Zjawisko to ma miejsce, gdyż Ośrodek*

⁵⁰ Zarządzenia Starosty Namysłowskiego w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej „Promyk” w Kamiennej w Powiecie Namysłowskim: 06/02/2011 z dnia 15 lutego 2011 r. (Dz. Urzęd. Woj. Opolskiego Nr 26, poz. 332); nr 9/03/2012 z dnia 9 marca 2012 r. (Dz. Urzęd. Woj. Opolskiego z 2012 r., poz. 391); nr 5/02/2013 z dnia 20 lutego 2013 r. (Dz. Urzęd. Woj. Opolskiego z 2013 r., poz. 587); nr 4/02/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. (Dz. Urzęd. Woj. Opolskiego z 2014 r., poz. 544); nr 17/03/2015 z dnia 27 marca 2015 r. (Dz. Urzęd. Woj. Opolskiego z 2015 r., poz. 753).

Pomocy Społecznej w Namysłowie przestał kierować mieszkańców do naszego DPS (zlokalizowanego blisko miejsca dotychczasowego zamieszkania tych osób).

Na przykład w moim DPS przebywają osoby skierowane z terenu województw: dolnośląskiego, wielkopolskiego i śląskiego, a OPS Namysłów kieruje np. do DPS w Kluczborku.

Ponieważ przepisy art. 60 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej umożliwiają Staroście ogłaszanie kosztu niższego od wyliczonego zgodnie z art. 6 pkt 15 tej ustawy, stosowano do wyliczeń liczbę miejsc DPS (49), a nie sumę rzeczywistej liczby mieszkańców DPS przebywających w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego. Moim zdaniem przyjęte przez Starostę rozwiązanie jest zgodne z przepisami ustawy o pomocy społecznej, a jako uchybienie ze strony DPS można traktować niepodawanie we wnioskach do Starosty Namysłowskiego danych wyliczonych zgodnie z art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

Starosta, zgodnie z art. 60 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, w przypadkach obniżenia wartości kwoty średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca ma obowiązek zapewnienia środków na funkcjonowanie dps (w przypadku naszego DPS ma to miejsce, gdyż Starosta Namysłowski na mój wniosek podejmuje działania w celu uzyskania dodatkowych środków finansowych, jak też w DPS podjęto szereg działań dla racjonalnego wykorzystania posiadanych środków finansowych).

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że brak jest możliwości weryfikacji prawidłowości wyliczenia ogłaszanych przez starostów powiatowych średnich miesięcznych kosztów utrzymania mieszkańca. W ogłoszeniach podawana jest tylko kwota.

(dowód: akta kontroli str. 465)

Starosta⁵¹ wyjaśniając przyczyny ustalania w latach 2011-2015 wysokości kosztu pobytu mieszkańca DPS innego niż wyliczony na podstawie art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej stwierdził, że: w głównej mierze spowodowane to było brakiem skierowań z OPS. Celem zapewnienia w DPS maksymalnej liczby mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowego standardu świadczeń i przy kosztach porównywalnych z innymi jednostkami tego typu w województwie, średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca obliczany był w ten sposób, że zwaloryzowaną kwotę kosztów działalności DPS dzielono przez liczbę miejsc w DPS i 12 miesięcy. Średni koszt utrzymania mieszkańca wyliczony w ten sposób spowodował, że DPS stał się placówką konkurencyjną w stosunku do innych jednostek tego typu, co w konsekwencji doprowadziło do wzrostu liczby skierowań. Ponadto Starosta stwierdził, że na podstawie art. 60 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej ma możliwość ustalenia opłaty miesięcznej za pobyt mieszkańca DPS w wysokości niższej niż wynikająca z obliczeń na podstawie art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 468)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że brak daty sporządzenia indywidualnych planów wsparcia może uniemożliwić dyrektorowi DPS sprawowanie kontroli nad rzetelnym realizowaniem przez Zespół wymagań określonych w § 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie dps.

Powyższy przepis nakłada na Zespół obowiązek sporządzania indywidualnych planów wsparcia mieszkańca w ciągu 6 miesięcy od dnia przyjęcia do DPS. Niepodanie daty jego sporządzenia w ww. dokumencie, w trakcie kontroli NIK znacząco utrudniało weryfikację prawidłowości działania Zespołu w zakresie realizacji postanowień § 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie dps.

⁵¹ Wyjaśnienia złożone na podstawie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵², wnosi o:

1. Dostosowanie godziny wydawania kolacji mieszkańcom *DPS* do wymogów określonych w § 6 ust. 1 pkt 6 lit. c rozporządzenia w sprawie *dps*.
2. Rzetelne, zgodne z postanowieniami art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, wyliczanie wysokości średniego miesięcznego kosztu pobytu mieszkańca w *DPS*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 10 sierpnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

Kontroler
Zygmunt Świętek
Specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis

⁵² Dz.U. z 2015 r., poz. 1096.